

her i Folketinget – næsten ligegyldigt, hvor man går hen i spektret – vil der i hvert fald med hensyn til spørgsmålet om økonomien være en vis uenighed.

Jeg mener også, det er godt, at så mange fremhæver, at der er behov for udvikling med hensyn til det pædagogiske indhold i voksenuddannelserne, og jeg synes, det er relevant i den forbindelse, ikke mindst når man diskuterer almen uddannelse, at sige, at en person som nu afdøde hr. Grundtvig har en væsentlig betydning i denne forbindelse. Det er ikke kun, når vi taler om gammeldags højskoler, at det er værd at nævne hans navn; det er det i høj grad også værd, når vi taler om voksenuddannelse.

I den forbindelse var jeg glad for arbejdsministerens bemærkning om, at arbejdsministeren måske var blevet misforstået med hensyn til nogle menneskers ønske om at vælge nogle bestemte ting i forbindelse med uddannelses-orlov. Det var ikke ønsket, der var et problem; problemet var, at udbudet ikke var tilstrækkelig stort.

Vi vil ikke blande os i, hvordan folk har det med hensyn til ønsker om uddannelse; det kan jeg forstå at arbejdsministeren heller ikke vil. Det afgørende er, at de forskellige tilbud er til stede, og hvad der under alle omstændigheder også er vigtigt at understrege, er, at når man vælger en almen uddannelse, har det enorm betydning for éns erhvervsmuligheder senere hen.

Jeg er ikke i tvivl om, at når de gamle bønderkarle i forrige århundrede kom på højskole, blev de bedre bønder af det. De fik ikke bare et åndeligt løft, de blev rent faktisk også bedre som bønder. Det er ikke noget, jeg kan bevise, men jeg er alligevel sikker på påstanden under alle omstændigheder; der er ting her i livet, man ikke kan bevise.

Med hensyn til uddannelsesinstitutionerne og de forskellige lidt svært gennemskuelige systemer vil jeg sige, at det undrer mig en lille smule, at nogle partier er meget bekymrede for, at der er flere – f.eks. erhvervsskolerne på den ene side og AMU-centrene på den anden side – der kan det samme. De laver rent faktisk en slags konkurrence. Og det er de samme partier, der somme tider taler meget om konkurrence i andre forbindelser.

Det kunne da være interessant at lave det eksperiment, at vi startede forfra med hensyn til det her område, men under alle omstændigheder er det nu engang sådan, at når der er noget,

der er opbygget via nogle traditioner, skal man altså tænke sig om to gange, inden man smadrer det og bygger noget nyt op i stedet for. Det kan godt være, vi ville have gjort det på en anden måde i dag, hvis ikke det var opbygget på den her måde med nogle traditioner, man har inden for erhvervsuddannelsesområdet, og nogle andre traditioner, man har inden for det almene uddannelsesområde.

Med hensyn til spørgsmålet om finansiering og retten til uddannelse er det vores tanke – jeg ved ikke, om det kommer til at harmonere med regeringens tanke; det vil tiden vise – at det er nødvendigt, at der skaffes nogle midler. Og midlerne skaffes altså nu engang fra produktionen, uanset hvor man så henter dem direkte. Derefter giver man de enkelte mennesker en ret til uddannelse, og dér mener vi, at man sagtens kan indrette det sådan, at de mennesker, der har korttidsuddannelser, har en særlig ret, og den særlige ret skal de have, fordi de ikke fik den tidligere.

Vi er nogle – også i dette Ting – som har fået ganske lange uddannelser, mens der er andre – også i dette Ting – som ikke har fået tilsvarende uddannelser. Og udenfor i samfundet er der ganske mange mennesker – der er en million knap og nap – der ikke har fået anden og mere uddannelse end folkeskolen. De mennesker skylder vi andre at sikre, at de får en voksenuddannelse i det omfang, de selv skønner de har brug for.

Til sidst vil jeg sige om dagsordenen, at vi ikke opretholder den. Det gør vi ikke ud fra følgende betragtninger: For det første, fordi den vil blive stemt ned. Det kan man sagtens leve med. For det andet kan det se ud, som om de, der stemmer imod den, er imod indholdet. Det ved vi at de ikke er. Altså opretholder vi den heller ikke af den grund.

For det tredje skyldes det, at arbejdsministeren med sin tilkendegivelse her til sidst har givet udtryk for, at der i virkeligheden allerede i september vil ligge en slags plan, ikke fiks og færdig, men noget, som der politisk kan diskuteres ud fra. Når det skal være klart til vedtagelse inden nytåret, er det svært at forestille sig, at lovforslaget ikke vil være fremsat i oktober måned, og også af den grund er det meningsløst fra vores side at opretholde forslaget, men vi vidste ikke, da vi fremsatte dagsordensforslaget, at regeringen var så imødekommende på det punkt.